

Asia: VN/16561/2024

Toimenpiteitä lapsitoiveiden tukemiseksi ja syntyvyyden kohentamiseksi - työryhmän muistio

Palautteen antajan palaute

2.1 Vahvistetaan väestöpolitiikan ja syntyvyyden koordinaatiota sekä tietopohjaa

-

2.2 Kuullaan nuorten näkemyksiä ja vahvistetaan yhteiskunnallista ymmärrystä syntyvyyskehityksestä ja lapsitoiveiden tukemisesta

-

3.1 Lisätään nuorten ja nuorten aikuisten hedelmällisyystietoisuutta

-

3.2 Vahvistetaan hedelmällisyysneuvontaa ja -palveluita

-

3.3 Hedelmöityshoidot

-

4.1 Tuetaan nuorten ja nuorten aikuisten mielenterveyttä

-

4.2 Tarjotaan suosituksia nuorten aikuisten ruutuajan määrään ja laatuun

-

4.3 Tarjotaan tukea nuorten aikuisten parisuhteisiin

-

5.1 Nostetaan koulutustasoa ja helpotetaan opiskelun ja vanhemmuuden yhteensovittamista

5.2 Vahvistetaan työllisyyttä sekä tasa-arvoa ja perheystävällisyyttä työelämässä

Työelämän perheystävällisyys vahvistaa luottamusta perheellistymisen mahdollisuuksiin.

Monikkoperheissä kuten muissakin lapsiperheissä vanhempien työllisyyttä ja jaksamista voidaan tukea riittävillä joustoilla, esimerkiksi mahdollisuudella tehdä työtä osa-aikaisesti. Myös silloin kun osa-aikatyö ei ole mahdollista joko työnantajan näkökulmasta tai työntekijän talouden näkökulmasta, riittävät joustot esimerkiksi lasten sairastellessa peräkkäin tukevat perheystävällisyyttä työelämässä.

6.1 Vahvistetaan odottavien vanhempien, synnyttäneiden ja vauvaperheiden tukea

Kuten muistiossa todetaan, synnytys- ja perhevalmennuksissa on paljon vaihtelua hyvinvointialueittain.

Muistiossa ehdotetaan toimenpiteenä, että "kehitetään kansallisesti yhdenmukaisia sisältöjä synnytys- ja perhevalmennusten toteuttamiseen." Monet monimuotoiset lapsiperhejärjestöt ovat kuitenkin jo laatineet kohdeperheryhmilleen perhevalmennussisältöjä, esimerkiksi monikkoperheiden osalta aineistoa löytyy osoitteesta <https://monikkoperheet.fi/wp-content/uploads/2022/11/hyva-alku-monikkovanhemmuuteen-opas-valmennukseen-2022.pdf>.

Valmennukset on pääsääntöisesti suunniteltu olettaen, että raskaudesta on tulossa yksi lapsi. Suomen Monikkoperheet ry, joka edustaa kaksosten, kolmosten ja nelosten perheitä, on kehittänyt useampaa vauvaa odottaville monikkoperhevalmennusmallin, jota se pyrkii viemään hyvinvointialueille. Tavoitteenamme on, että hyvinvointialue ottaa päävastuun perhevalmennuksista myös monikkoperheiden osalta siten, että se tekee valmennusten toteuttamisessa yhteistyötä hyvinvointialueellaan toimivan monikkoperheyhdistyksen vertaisohjaajien kanssa.

Esitämme, että jatkossa hyödynnetään entistä paremmin järjestöjen monimuotoisiin perhetilanteisiin kehitämiä perhevalmennussisältöjä ja järjestöjen kokemusasiantuntijuutta.

6.2 Kehitetään vanhemmuuden ja arjessa jaksamisen tuen palveluita

Raportissa todetaan, että "kohdennetaan järjestöille rahoitusta matalan kynnyksen tilapäiseen lastenhoitoapuun." Tämä on erittäin tärkeä huomio, sillä perheillä ei välttämättä ole ollenkaan omaa tukiverkostoa tai ei ole varaa käyttää yksityistä lastenhoitoapua. MLL:n lastenhoitopalvelu oli edullista ja luotettavaa sekä erittäin merkittävä tuki suurelle määrälle lapsiperheitä. Käsityksemme on, että se valitettavasti päättyi valtaosassa Suomea vuoden 2024 lopussa.

Suunnitelmissa olevan kohdennettavan rahoituksen tulee olla suunnitelmallista. Järjestöjen tilapäinen lastenhoitoapu nojaa käsityksemme mukaan enemmän tai vähemmän vapaaehtoisein, joiden rekrytoiminen vaatii pitkäjänteistä työtä.

7.1 Huolehditaan lapsiperheiden etuuksien riittävästä tasosta ja selvitetään taloudellisia kannustimia lapsensaannin aikaistamiseksi

Monikkoperheellisyys on syntyvyyden kasvun näkökulmasta myönteistä, mutta siihen erikseen kannustaminen ei, koska monisikiöraskaus on riski monikkolasten terveydelle. Kuitenkin, monikkolapsia syntyy, ja lasta toivovan perheen täytyy voida luottaa siihen, että perhevapaaajärjestelmää kehitetään turvaamaan myös heidän alkutaivaltaan.

Muistiossa todetaan lyhyen aikavälin kehittämis ehdotuksena, että on tärkeää seurata hallituskauden aikana lapsiperheille suunnattujen korotusten vaikutuksia ja kehittää niitä edelleen kokemusten pohjalta. Suomen Monikkoperheet ry on esittänyt lapsilisään erityistä monikkoperhekorotusta, jolla voitaisiin osaltaan tukea näitä perheitä, joiden taloudellinen kuormitus on erityisen suuri alle 3-vuotiaiden monikkolasten perheissä.

Perhevapaaajärjestelmää tarkasteltaessa on monikkoperheiden osalta huomioitava se, että Suomen sosiaaliturvan piirissä monikkolapset ja yhtäaikaisesti adoptoidut lapset ovat ainoita elossa olevia lapsia, joista ei lähtökohtaisesti myönnetä vanhempainrahaa jokaisesta lapsesta täysimääräisenä. Myös lasten kotihoidon tukeen sisältyy se epäkohta, että vain yhdestä monikkolapsesta myönnetään täysimääräinen hoitoraha. Jokaisesta muusta perheen alle 3-vuotiaasta, siis myös muista monikkolapsista myönnetään vain lisä, joka on huomattavasti alhaisempi kuin täysimääräinen hoitoraha.

Taloudellisena kannustimena ja työelämän perheystävällisyyttä lisäävänä toimen ehdotamme selvitettäväksi sitä, olisiko osa-aikatyötä tekeville vanhemmalle mahdollista maksaa hoitorahaa myös lapsen ollessa 3-7 -vuotias.

7.2 Seurataan ja kehitetään perhevapaiden ja lastenhoidon tukien järjestelmää

Muistiossa on todettu se, että lapsiperheille tulee turvata etuuksien riittävä taso ja niitä korotetaan mahdollisuuksien mukaan. Tällöin etuusjärjestelmää tulee tarkastella erilaisten perhetilanteiden kautta, jotta lasta toivova perhe voi luottaa taloudelliseen selviytymiseensä myös tilanteissa, joissa elämä yllättää. Tällaisia tilanteita ovat esimerkiksi kahden, kolmen tai neljän vauvan syntyminen kerralla, vanhemman kuolema tai yksinhuoltajuus.

8 Muut huomiot ja mahdolliset ehdotukset lapsitoiveiden tukemiseksi ja syntyvyyden kohentamiseksi

Suomen Monikkoperheet ry kiittää mahdollisuudesta lausua Väestöpoliittisen ohjelman valmistelutyöryhmän muistioon.

Kumpula Ulla
Suomen Monikkoperheet ry